

**МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ
Циклова комісія зі спеціальності
Психологія**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія Інтернет-простору

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Назва освітньої програми	Психологія
Рівень вищої освіти	фаховий передвищий рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Викладач, кандидат психологічних наук, доцент Резнікова Олена Аатоліївна	+30634037208	beviko@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальний курс «**Психологія Інтернет-простору**» спрямований на вироблення у здобувачів фахової передвищої освіти ряду умінь та навичок застосування набутих знань у практичних сферах своєї діяльності, активізацію особистісного та творчого потенціалу майбутнього фахівця, оволодіння знаннями і вміннями комплексного дослідження з використанням сучасних інформаційних технологій.

Мета навчального курсу «**Психологія Інтернет-простору**» - оволодіння здобувачами теоретичними й практичними знаннями щодо розвитку та використання можливостей Інтернету та нових медіа в глобальному інформаційному середовищі.

Завдання курсу «Психологія Інтернет-простору»:

- сформувати розуміння та усвідомлення здобувачами нових медіа як засобу комунікації в сфері масових інтеграційних систем;

- ознайомити здобувачів з можливостями, ключовими технологіями комунікаційної роботи в нових медіа;
- сформуванню вміння та навички роботи з пошуковими системами
- вивчити основні види діяльності в нових медіа
- ознайомити студентів з написаннями та специфікою електронних видань та публікацій;

Передумови для вивчення дисципліни. Матеріал, що викладається у навчальній дисципліні «**Психологія Інтернет-простору**» є складовою частиною дисциплін психологічного циклу вибіркового блоку та передбачає підвищення професійної компетентності практичних психологів та сприяє ефективній самореалізації їх, як фахівців.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «**Психологія Інтернету**» формуються наступні компетентності із передбачених освітньо-професійною програмою:

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у галузі професійної діяльності психолога або у процесі навчання, що передбачає застосування основних психологічних теорій та методів, а також положень і методів інших наук, і характеризується певною невизначеністю умов, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях.

Здатність вирішувати проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до врахування суспільно-історичних процесів і закономірностей при здійсненні діяльності.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога.

ЗК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні компетентності (СК)

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК7. Навички адаптації до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

СК9. Здатність застосовувати інноваційні цифрові технології, інформаційне та програмне забезпечення для вирішення професійних завдань відповідно до спеціалізації.

СК10. Здатність вибудовувати траєкторію власного кар'єрного та професійного розвитку.

Навчальна дисципліна «**Психологія Інтернет-простору**» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньо-професійною програмою:

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань, в тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН9. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

знати:

- ключові поняття, можливості, ресурси нових медіа;
- типи та види публікацій в нових медіа, їх класифікація;
- ефективні технології та моделі роботи в Інтернеті для реалізації завдань психолога;
- вимоги безпечної роботи в мережі Інтернет;
- знання базових аналітичних інформаційних технологій в Інтернеті;
- специфіку підготовки до публікації в електронному вигляді текстової інформації;
- специфіку підготовки до публікації в Інтернеті звукової інформації;
- специфіку підготовки до публікації в Інтернеті відеоінформації;
- етичні принципи діяльності мережі Інтернет;
- правові аспекти роботи в мережі Інтернет.

вміти:

- здійснювати пошук інформації в нових медіа;
- виробляти стратегію та мету публікації чи розміщення різних видів інформації в нових медіа
- створювати та розміщувати ефективні публікації в мережі Інтернет;
- створювати та розміщувати ефективні звукові повідомлення в нових медіа;
- створювати та розміщувати ефективні аудіо-візуальні повідомлення в мережі Інтернет;
- створювати та розміщувати ефективні відеоролики, сюжети та повідомлення в мережі Інтернет;
- працювати в соціальних мережах та блогосфері;
- аналізувати маркетингову інформацію в мережі Інтернет;
- добирати відповідні Інтернет-інструменти для реалізації конкретних завдань

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	26	28	66			Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усь го	у тому числі		
лек ц.		пра к	сам · роб ·	
Тема 1. Предмет. Завдання та методи психології Інтернету. Історія створення та розвитку Інтернету.	10	2	4	4
Тема 2. Психологія поведінки людини в Інтернет-просторі	12	4	4	4
Тема 3. Психологія сприйняття інформації в Інтернеті	18	4	4	10
Тема 4. Психологічні основи використання Інтернет-технологій	20	4	4	12
Тема 5. Психологічні аспекти віртуальної комунікації	20	4	4	12
Тема 6. Інформаційно-психологічна безпека особистості в цифровому світі. Вплив віртуальної реальності на життя людей: дезінгібіція та інтернет-залежність	20	4	4	12
Тема 7. Психологічна допомога особистості засобами інтернет-технологій. Психологічне інтернетконсультування	20	4	4	12
Усього годин	120	26	28	66
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Предмет. Завдання та методи психології Інтернету. Історія створення та розвитку Інтернету.	4
2	Тема 2. Психологія поведінки людини в Інтернет-просторі	4
3	Тема 3. Психологія сприйняття інформації в Інтернеті	4
4	Тема 4. Психологічні основи використання Інтернет-технологій	4
5	Тема 5. Психологічні аспекти віртуальної комунікації	4
6	Тема 6. Інформаційно-психологічна безпека особистості в цифровому світі. Вплив віртуальної реальності на життя людей: дезінгібіція та інтернет-залежність	4
7	Тема 7. Психологічна допомога особистості засобами інтернет-технологій. Психологічне інтернетконсультування	4
	ВСЬОГО	28

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів передвищої освіти щодо вивчення дисципліни «Психологія Інтернет-простору» передбачає:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, доповідей тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма

1	<p>Тема 1. Предмет. Завдання та методи психології Інтернету. Історія створення та розвитку Інтернету.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Технічні принципи та історія розвитку Інтернету. 2. Заснування всесвітньої павутини. 3. Ринок послуг Інтернету в світі та Україні. 4. Тренди. Інтернет та цифрове телебачення, мобільний зв'язок. 5. Правові аспекти діяльності Інтернету. Безпека в Інтернеті. 6. Віртуальність як явище людського буття. 7. Віртуальні засади психічного. 8. Предмет та міжпредметні зв'язки психології віртуального простору. 9. Кіберпсихологія. 10. Понятійний апарат віртуальної психології. 11. Константна і віртуальна реальність у житті людини. 12. Класифікація подій віртуальної реальності. <p><i>Підготувати доповіді</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальність як поняття. Предмет та міждисциплінарні зв'язки ПВП. 2. Понятійний апарат віртуальної психології. 3. Приклади використання віртуальної реальності та віртуального простору. 	4
2	<p>Тема 2. Психологія поведінки людини в Інтернет-просторі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальний простір як система. 2. Кіберпростір та його основні ефекти. 3. Історія виникнення ПВП. 4. Види віртуальної та кібернетичної діяльності. 5. Віртуальні технології. 6. Свідомість та діяльність людини у віртуальному просторі. 7. Віртуальні засоби активності індивіда. 8. Людина як творець віртуального простору. 9. Психологічні аспекти проблеми штучного інтелекту. 	4

3	<p>Тема 3. Психологія сприйняття інформації в Інтернеті</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальний образ людини. Я-концепція індивіда у віртуальному просторі. 2. Феномени системи «особистість – віртуальний простір». 3. Статус та імідж особистості у кіберпросторі. 4. Самовираження та анонімність людини у віртуальному кіберпросторі. 5. Ризики деформації та засади збереження самоідентичності особистості. 6. Засоби девіртуалізації особистості та базові потреби сучасної людини 	10
4	<p>Тема 4. Психологічні основи використання Інтернет-технологій</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сфери застосування віртуального та кіберпростору у продуктивній діяльності людини. 2. Блогінг як практична діяльність людини. 3. Віртуальні освітні технології. 4. Види дистанційного навчання. 5. Психологічні особливості бізнесу та маркетингу у кіберпросторі. 6. Особливості засобів психічного віртуального впливу. 7. Інформаційно-психологічна та кібернетична безпека. 8. Девіантна поведінка у віртуальному просторі. 9. Засади захисту та самозахисту особистості у мережі. <p><i>Підготувати доповіді</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальний образ людини. Я-концепція індивіда у віртуальному просторі. 2. Феномени системи «особистість – віртуальний простір» у концепції О. М. Носова. 3. Засоби створення статусу та іміджу особистості у кіберпросторі. 4. Самовираження та анонімність людини у віртуальному кіберпросторі. 5. Ризики деформації та засади збереження самоідентичності особистості. 	12

5	<p>Тема 5. Психологічні аспекти віртуальної комунікації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спілкування у віртуальному та кіберпросторі. 2. Віртуальні стосунки як різновид соціальної взаємодії. 3. Віртуальна комунікація: вербальні і невербальні засоби. 4. Група у віртуальному просторі: особливості групи, динаміки, взаємодії. 5. Психічний вплив групової віртуальної взаємодії на особистість. 6. Віртуальна соціалізація особистості. 7. Особливості складу та динаміки віртуальної групи. 8. Інтернет-адикція. <p>Завдання. Скласти перелік методик спрямованих на діагностику Інтернет-адикції</p> <p>Підготувати доповіді</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми і види девіацій у віртуальному просторі. • Залежність, деструктивність, делінквентність в умовах віртуального простору. 	12
6	<p>Тема 6. Інформаційно-психологічна безпека особистості в цифровому світі. Вплив віртуальної реальності на життя людей: дезінгібіція та інтернет-залежність</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальність і психологічна наука. 2. Віртуальні та кібернетичні психодіагностичні засоби. 3. Експериментальна психологія у віртуальному просторі. 4. Психологічне консультування через Інтернет: засоби і особливості. 5. Віртуальна реабілітація. 6. Переваги та недоліки роботи психолога у віртуальному та кібернетичному просторі. 	12
7	<p>Тема 7. Психологічна допомога особистості засобами інтернет-технологій. Психологічне інтернетконсультування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальність і психологічна наука. 2. Віртуальні та кібернетичні психодіагностичні засоби. 3. Експериментальна психологія у віртуальному просторі. 4. Психологічне консультування через Інтернет: засоби і особливості. 5. Віртуальна реабілітація. 6. Переваги та недоліки роботи психолога у віртуальному та кібернетичному просторі. 7. Етичні принципи діяльності психолога у віртуальному просторі. 8. Екологічність віртуального психологічного впливу на індивіда. 	12
		66

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; тестовий контроль знань, робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	--

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Віртуальність як явище людського буття.
2. Віртуальні засади психічного. Предмет та міжпредметні зв'язки психології віртуального простору.
3. Понятійний апарат віртуальної психології.
4. Константна і віртуальна реальність у житті людини. Класифікація подій віртуальної реальності.
5. Віртуальний простір як система.
6. Історія виникнення ПВП.
7. Види віртуальної та кібернетичної діяльності.
8. Віртуальні технології.
9. Свідомість та діяльність людини у віртуальному просторі.
10. Віртуальні засоби активності індивіда. Людина як творець віртуального простору.
11. Психологічні аспекти проблеми штучного інтелекту.
12. Віртуальний образ людини. Я-концепція індивіда у віртуальному просторі.
13. Феномени системи «особистість – віртуальний простір».
14. Статус та імідж особистості у кіберпросторі.
15. Самовираження та анонімність людини у віртуальному кіберпросторі.
16. Ризики деформації та засади збереження самоідентичності особистості.
17. Засоби девіртуалізації особистості та базові потреби сучасної людини.

18. Спілкування у віртуальному та кіберпросторі.
19. Віртуальні стосунки як різновид соціальної взаємодії.
20. Віртуальна комунікація: вербальні і невербальні засоби.
21. Група у віртуальному просторі: особливості групи, динаміки, взаємодії. Психічний вплив групової віртуальної взаємодії на особистість.
22. Віртуальна соціалізація особистості.
23. Особливості складу та динаміки віртуальної групи. Інтернет-адикція.
24. Сфери застосування віртуального та кіберпростору у продуктивній діяльності людини.
25. Блогінг як практична діяльність людини. Віртуальні освітні технології.
26. Види дистанційного навчання.
27. Психологічні особливості бізнесу та маркетингу у кіберпросторі.
28. Особливості засобів психічного віртуального впливу.
29. Інформаційно-психологічна та кібернетична безпека.
30. Девіантна поведінка у віртуальному просторі.
31. Засади захисту та самозахисту особистості у мережі.
32. Психологічна діяльність у віртуальному просторі.
33. Віртуальність і психологічна наука.
34. Віртуальні та кібернетичні психодіагностичні засоби.
35. Експериментальна психологія у віртуальному просторі.
36. Психологічне консультування через Інтернет: засоби і особливості.
37. Віртуальна реабілітація.
38. Переваги та недоліки роботи психолога у віртуальному та кібернетичному просторі.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР, перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота Здобувача)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- **«відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів.** Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- **«добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів.** Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- **«добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів.** Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- **«задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів.** Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- **«задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів.** Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- **«незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів.** Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- **«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів.** Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік

90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Махній М.М. Мережеве суспільство : кіберпсихологічний путівник. Київ : Academia.edu, 2018. 176 с
2. Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного аналізу: монографія К. : Слово, 2017. 391
3. Організація баз даних : навч. посібник / О. Г. Трофименко, Ю. В. Прокоп, Н. І. Логінова, І. М. Копитчук. 2-ге вид. виправ. і доповн. – Одеса : Фенікс, 2019. – 246 с.
4. Офісні технології : навч. посібник. / О.Г. Трофименко, Ю.В. Прокоп, Н.І. Логінова, Р.І. Чанишев. – Одеса : Фенікс, 2019. – 207 с.
5. Сучасні інформаційні та комунікаційні системи і технології: навч. посібн. / Трофименко О.Г., Логінова Н.І., Задерейко О.В., Козін О.Б. – Одеса : Фенікс, 2016. – 143 с.
6. Cyberpsychology and the Brain: The Interaction of Neuroscience and Affective Computing. Cambridge University Press, 2017. 460 p.

Допоміжна:

1. Баранов О.А. Віртуальність і правове регулювання. Публічне право. 2017. № 1. С. 210-219.
2. Дар'ялова Н. Психологічні особливості віртуального спілкування . Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія. 2016. Вип. 1 (4). С. 42-45.
3. Зінченко О. В. Психологічний аналіз проблеми інтернетспілкування. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2014. Вип. 2(2). С. 26-31.
4. Кадикало, А. Проблемність визначення свідомості та штучний інтелект. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Філософські науки. 2014. № 780. С. 9-16.
5. Культура віртуального спілкування : методико-бібліографічні матеріали. К., 2010. 65 с.
6. Рибка, С. В. Кіберпростір, управління інфраструктурою, кібербезпека / С. В. Рибка, Є. В. Кільчицький, О. М. Післегін // Стратегічна панорама. 2015. № 1. С. 126-134.
7. Шандренко, О. Віртуальний простір моди / О. Шандренко. К. КНУКіМ, 2011. 141 с

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України – <https://rada.gov.ua/news/zak>
2. Наукова періодика України – <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
3. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» – <http://chitalka.info/psy.html>.
4. Вісник психології і соціальної педагогіки – <http://psych.kiev.ua/nma-referats/flarefers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> –.
5. Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.
6. Національна парламентська бібліотека України – nplu.kiev.ua
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – nbuv.gov.ua
8. Державна науково-медична бібліотека України – ukrlibworld.kiev.ua/med4. gntb.n-t.org
9. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) – lucl.lucl.kiev.ua. ukrbook.net
10. Українська електронна бібліотека – lib.com.ua -